

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE ETKİLİ OKUL SORUNU VE ÖSYS SONUÇLARI İTİBARIYLA LİSELERİN SIRALANMALARI

Arş.Gör. Müge YUKAY* - Prof.Dr. Muhsin HESAPÇIOĞLU*

1. Giriş ve Sorun

Eğitim ve okul araştırmaları alanında aktüel araştırma konularından birisi de "etkili okul"lara duyulan ilgidir. Konu her husustan önce bir eğitim politikası ve eğitim ekonomisi sorunudur. Eğitim ve okul alanına ayrılan kaynakların alternatif kullanım alanlarının daha bir belirginleşmesi ve böylece kaynak kullanımı konusunda sürekli hesap verme zorunluluğu bir eğitim yöneticisini kaynakların etkin ve verimli kullanmaya ve böylece belli bir düzey kaynak de maksimum ürünü almaya itmektedir. Bu çerçevede belli sayıda öğrencinin öğrenim gördüğü bir okulun mümkün olduğunca etkin kullanılması olayı gündeme gelmektedir (Balci 1996, s.126-139; Hesapçioğlu 1991, s.238-243; Binbaşıoğlu 1995, s.97-110). Burada temel güçlük eğitim/okul sürecinin ürününün tanımlanmasındadır (Balci 1988, s.21-30; Atabek 1996, s.4). Bazı araştırmacılarca etkili okul, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişiminin en uygun sağlandığı optimum bir öğrenme çevresinin yaratıldığı "okul" olarak tanımlanırken, diğer bazılarınca, öğrencilere temel becerileri ve öteki davranışları öğretmede sadece seçilmiş değil de tüm öğrencilerin öğrenmesinde etkili okul, şeklinde tanımlanmaktadır. Ekonomik kategori olarak etkili okul, girdi - çıktı ilişkisi maksimum olan okuldur. Eğitim/ okulun çıktısının tanımlanmasında temel ölçü, okulun ne tür toplumsal işlevleri yerine getirdiği ve birey için neler yaptığı hususu olmalıdır.

Eğitim/okul süreci genel olarak şunları yapar;

- mesleki beceri kazandırır,
- bütünsel kişilik gelişimini gerçekleştirir,
- sosyal yeterlilik aktarır,
- çevreye açıklık sunar,
- herkes için eğitim verir ve sosyal bütünleşmeyi sağlar,
- herkes için start şansı verir ve sosyal eşitliği gerçekleştirmeye çalışır (Steffens / Bargel 1993, s:49-50).

Etkin okullar üzerine yapılan araştırmalar dört grupta toplanmaktadır;

- a) "Outlier" çalışmaları,
- b) Örnek olaylar,
- c) Program değerlendirme çalışmaları,
- d) diğerleri (Hesapçioğlu 1991, s.238-243; K Aurin 1990; M. Weiss 1992).

* Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü

Aşağıdaki çalışmada 1989-1993 yılları arasında Ülkemizde "etkili okullar"a ilişkin bir istatistikî değerlendirmede bulunmaktadır. Ülkemizde, özellikle özel okullar etkililiklerin "mezunlarından üniversiteye soktukları öğrenci sayısı olarak piyasaya lanse etmektedir \ bu yolla eğitim reklamında bulunmaktadır. Biz de bu istatistikî çalışmamızda belirtilen yıllar itibarıyla "mezunlardan üniversiteye girenler ölçütü"nü kullanarak tüm ortaöğretim kurumlarımızı bir değerlendirmeye tâbi tuttuk. Bu ölçütün eğitimin/okulun çıktısını tam olarak yansıtmadığının bilincindeyiz.

Üniversitelere alınacak öğrencilerin seçme ve yerleştirilmelerine esas teşkil eden "öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı"nın (ÖSYS) sonuçları, her okul müdürlüğüne, kendi öğrencileri ile ilgili bilgiler ayrıntılı olarak bilgisayar çıktısı halinde listelenip gönderilmektedir. Bu listelerde, her okuldan ÖSYS'ye giren ve yüksek öğretim programlarına yerleştirilen adaylara ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Bir okulun kendi öğrencilerinin ÖSYS'deki puan durumlarını bilmek ve öğrencilerin hangi yükseköğretim programına yerleştiklerini öğrenmek istemesi doğaldır. Bu istek, her yıl okullara gönderilmekte olan listelerle giderilmeye çalışılmaktadır. Fakat okullar bu bilgiyle yetinmemektedirler. ÖSYM'ye çok sayıda yapılan başvurulardan, okul yönetimlerinin diğer okullar, özellikle kendi türlerinde okullarla ilgili olarak ÖSYS sonuçlarını da bilmek iste dikleri anlaşılmaktadır. Bu isteğin kendi kendilerini değerlendirme ihtiyacından doğduğuna şüphe bulunmamaktadır.

ÖSYS bir sıralama sınavıdır. Bu sınavın amacı, orta öğretimdeki eğitim ve öğretimi değerlendirmek değildir. Okullarımızdaki başarının değerlendirilmesinde kullanılacak testlerin değerlendirme amacı ile değiştirilmesi ve uygulanması gerekir. Bunlarla beraber, ülkemizdeki son sınıfı bulunan ortaöğretim kurumlarının hemen hemen hepsinden öğrencinin katıldığı ve birinci basamağında okullarımızın geliştirmeyi amaç edindikleri temel zihin becerilerini ölçmeye çalıştığı bir sınavın sonuçlarının, değerlendirme amacıyla kullanılmasında bir sakınca bulunmamaktadır. Bu, bir okulun elde edebildiği bilgilerle kendini değerlendirmesinde ve değerlendirme sonuçlarına göre kendinde gerekli değişikliğin yapılması için çaba göstermesinde sayısız yararlar olabilir.

Bir okulun ÖSYS sonuçları diğer okullarınki ile karşılaştırılırken dikkatli olunması gerekiyor. İlkokuldan ya da ortaokuldan sonra öğrencilerini seçme sınavları ile alan ve eğitim olanakları yeterli olan bir okulun ÖSS ve öğrenci Yerleştirme Sınavı (ÖYS) puanları ortalamaları, elbette ki bu olanaklardan yoksun okullarımızın puan ortalamalarından daha yüksek olacaktır. Değerlendirmelerde, müfredat programını, eğitim olanaklarını ve çevre koşullarını göz önünde tutarak kendi sonuçlarını kendine benzer okulların sonuçları ile karşılaştıran ve değerlendiren okul yönetimleri kendileri için daha yararlı ve daha yönlendirici bilgiler elde edebileceklerdir. Bir okul kendine benzer bir okuldan önemli ölçüde değişik puan almışsa, bu sonucu doğuran nedenler üzerine düşünmenin ve önlemler almanın ülkemizin gelişmesinde önemli bir adım teşkil edecektir.

2. Yükseköğretime Geçiş

Türk eğitim sisteminin yapısı trafiği serbest çevre yolu ve önünde büyük yığılma olan Boğaz Köprüsü görünümündedir. Ortaöğretim sonunda öğrenciler üniversite

kapılarında yığılmaktadır. Üniversite Türk toplumunda tek cazibe merkezidir. 1995-1996 öğretim yılında 1227115 öğrencisi bulunan genel liselerin asıl görevi öğrencisini bu hedefe hazırlamaktır.

1993-1994 öğretim yılında toplam 85353 öğrenci yükseköğretimden mezun olmuştur (Bu rakama 1991-1992 öğretim yılı ön lisans mezunları dahildir). 1979-1980 öğretim yılında 1077383 öğrenci ilkokula kaydolmuş bunların % 93.2'si 1983-1984 öğretim yılında ilkokuldan mezun olmuştur. Bu öğrencilerin %55.5'i yani 557649 öğrenci 1984-1985 öğretim yılında ortaokula kaydolmuş .bunların %67.8'i 1986-1987 öğretim yılında ortaokuldan mezun olmuştur. Bu öğrencilerin %98.4'ü yani 372279 öğrenci 1987-1988 öğretim yılında liseye kaydolup bunların %76.9'u 1989-1990 öğretim yılında liseden mezun olmuştur.Bu rakamın %61.8'i yani 177028 öğrenci 1990-1991 öğretim yılında yükseköğretime kaydolup %48.2'si yani 85233 öğrenci 1993-1994 öğretim yılında yüksek öğretimden mezun olmuştur (MEB, 96).

Üniversiteye geçiş uygulaması yalnız gençliği ve toplumu etkilemekle kalmamakta, aynı zamanda eğitim sisteminin yapışım da zorlayarak sistem içinde genellik ve eşitlik ilkesini, ülke çapında, özellikle bölgeler arasında zedeleyen iki kurumun doğmasına yol açmaktadır: Ayrıcalıklı konumda liseler ve özel dersaneler.

3. Ayrıcalıklı Konumdaki Liseler

Büyük gençlik kitlesinin hiçbir iş ve meslek sahibi olmadan üniversiteye girmek istemesi, çocuklarının yabancı dil öğrenmesini ve istedikleri fakülterlere girebilmesini isteyen aile çevrelerini, eğitim sistemini etkileyen önemli bir dış faktör haline getirmiştir. Bu sosyal talep baskısı karşısında eğitim sisteminin iç dinamiği gerekli yapısal uyumu gösterememiştir. Çözüm yolu bütün okulların kalitesini yükselterek eşitlemeye çalışmak, her lisede öğrencinin yeteneğine göre yönlenebileceği çeşitli programlar düzenlemek, bunlar arasında, başka ülkelerde olduğu gibi, yabancı dil ağırlıklı şubeler açmak ve yabancı dil eğitimini iyileştirecek bütün önlemleri almak iken, eğitim sistemi bu gelişmeyi sağlayamamıştır. Aksine, kolay yol olarak, farklı konumda resmi ve özel okullar açılması yoluna gidilmiştir. Söz konusu okullar, öğrencilerine, genel liselerdekilere göre, üçlü bir ayrıcalık sağlamaktadır. Bu okullara girebilenler hem ortaokul ve lise öğrenimlerini daha iyi eğitim imkanları içinde sürdürmekte; hem de, aynı kalitede eğitim görmeden genel liselerden gelenlerle eşit sorulan cevaplandırdıktan üniversite sınavlarında doğal bir geçiş üstünlüğüne sahip olmakta; dolayısıyla tercihlerinin ilk sıralarında yer alan bol kazançlı, sağlam geleceklili ve toplumda en gözde fakülterlere yerleşebilme ayrıcalığına ele geçirmiş olmaktadır. Bunların üniversiteye geçiş oram, %70lerin üzerine çıkmaktadır. Bu oran, amacı yine yükseköğretime hazırlamak olan ve sınıf mevcutları 70-80'e varan genel liselerde %24'ü geçmemekte ve yerleşenlerin çoğu, genellikle son tercihlerindeki dallara ve açık öğretime girebilmektedirler.

Ayrıcalıklı konumda okul ve ÖSYS düzeninin getirdiği özel öğretmen ve özel dersaneler bir yandan kaynak israfına neden olmakta, aynı zamanda ekonomik koşulları elvermeyen gençler arasında eşitsizlik yaratmaktadır.

4. Ortaöğretim ile Yükseköğretim Arasındaki Kopukluk

Yükseköğretime geçiş her eğitim sisteminin kilit taşıdır. Batı Avrupa ülkelerinde üniversiteye hazırlayan lise kolları, bitirme sınavları genellikle merkezi ya da bölgesel sorularla yapılan bakalorya, olgunluk ya da benzeri bir diploma ile sona erer. Bu diploma hem lise bitirme, hem de bitirilen kola göre girilecek yüksekokul ya da fakülteyi belirleyen bir diplomadır. Bu nedenle bu diploma ilk üniversite derecesi sayılır. Yükseköğretime hazırlayan kollara giriş, ancak temel eğitimin son döneminde çok ciddi seçmelerden geçebilen sınırlı sayıda gence tanınır. Bu sayıyla yükseköğretim kontenjanı arasında olumlu bir ilişki vardır. Diplomasını alan her genç genellikle yetiştirildiği alanda üniversiteye geçiş hakkına sahiptir.

Ortaöğretimle yükseköğretim arasındaki kopukluk, her iki kademedeki eğitimin kalitesini de olumsuz yönde etkilemektedir. 1989 yılında 1.basamak üniversite giriş sınavına giren 824.000 adayın 367.000'i bu sınavlarda asgari puan olan 105'in altında puan almışlardır. Yani bu adayların %45'i üniversite eğitiminin gerektirdiği asgari bilgi düzeyinden yoksun görülmüştür. Böyle bir başarı oranının, üniversitedeki eğitim düzeyine de yansımaları ve bir çok sorunu da birlikte getirmesi doğaldır. Bu durum, tek yönlü bir suçlama ile yalnızca ortaöğretimin yükseköğretime hazırlama amacını yerine getirmediğini değil, öğretim programları ve öğrenci akış kuralları bakımından iki kademe arasında bağlantı kurulamadığını ve kopukluğun her iki kademedeki de büyük ölçüde kaynak israfına ve işgücü kaybına neden olduğunu ortaya koymaktadır (Baloğlu 1990, s:118-129).

5. Açıklamalar

Çeşitli yıllar itibariyle üniversiteleri kazanan öğrencilerin mezun oldukları lise türleri bakımından sıralanmalarını yapabilmek için ÖSYM'CE hazırlanan 1989-1993 yılları arasında yapılmış olan istatistiksel verilerden yararlanıldı. Daha kesin bir sonuca ulaşabilmek için o sene ÖYS ile alınan bir yükseköğretim programına 30'un altında öğrenci yerleştiren liseleri değerlendirmeye katılmadı.

ÖSYM'nin istatistiksel verilerinde de:

1989 yılına ait olanlarında; 2755 ortaöğretim okulu değerlendirmeye alınmış, hesaplamalara katılan öğrenci sayısı 262265'dir. Son sınıfında öğrencisi bulunmayan ya da öğrencisi bulunduğu halde 1989 ÖSYS'ye giren öğrenci sayısı 5'den az olan 556 ortaöğretim okulu bu çalışmaların dışında tutulmuştur.

1990 yılına ait olanlarında; 2985 ortaöğretim okulu değerlendirmeye alınmış, hesaplamalara katılan öğrenci sayısı 287978'dir. Son sınıfında öğrencisi bulunmayan ya da öğrencisi bulunduğu halde 1990 ÖSYS'ye giren öğrenci sayısı 5'den az olan 720 ortaöğretim okulu bu çalışmaların dışında tutulmuştur.

1991 yılına ait olanlarında; 3038 ortaöğretim okulu değerlendirmeye alınmış, hesaplamalara katılan öğrenci sayısı 298196'dır. Son sınıfında öğrencisi bulunmayan ya da öğrencisi bulunduğu halde ÖSYS'ye giren öğrenci sayısı 5'den az olan 1186 ortaöğretim okulu bu çalışmaların dışında tutulmuştur.

1992 yılına ait olanlarında; 3231 ortaöğretim okulu değerlendirmeye alınmış, hesaplamalara katılan öğrenci sayısı 343749'dur. Son sınıfında öğrencisi bulunmayan ya da öğrencisi bulunduğu halde 1992 ÖSYS'ye giren öğrenci sayısı 5'den az olan 916 ortaöğretim okulu bu çalışmaların dışında tutulmuştur.

1993 yılına ait olanlarında; 3535 ortaöğretim okulu değerlendirmeye alınmış, hesaplamalara katılan öğrenci sayısı 420492'dir. Son sınıfında öğrencisi bulunmayan ya da öğrencisi halde 1993 ÖSYS'ye giren öğrenci sayısı 5'den az olan 679 ortaöğretim okulu bu çalışmaların dışında tutulmuştur.

Çizelge 1: 1989-1993 Yılları İtibariyle Türlerine Göre Açılan Okul Sayıları

	1989	1990	1991	1992	1993
Lise (Resmi ve Gündüzlü Öğretim Yapan Liseler)	1199	1273	1302	1354	1434
Özel Lise	12	12	25	32	29
Anadolu Lisesi (Yabancı Dille Öğretim Yapan Lise)	30	39	64	79	87
Yabancı Dilde Öğretim Yapan Özel Lise	53	61	68	82	97
Fen Lisesi	6	7	7	13	13
Özel Fen Lisesi	-	-	7	10	13
Askerî Lise	3	3	3	3	3
Akşam Lisesi	10	10	12	10	10
Öğretmen Lisesi	28	28	27	17	21
İmam Hatip Lisesi	339	341	342	355	371
Teknik Liseler	109	127	137	163	187
Ticaret Meslek Liseleri	216	222	219	232	259
Endüstri Meslek Liseleri	347	358	366	388	405
Diğerleri	382	402	459	492	583

Cizelge 2: 1989-1993 Anadolu Liseleri Yüzdelerine Göre Sıralanması

	1989	1990	1991	1992	1993	ORT
İstanbul Lisesi:	82.27	84.93	82.69	73.21	83.44	81.31
Beyoğlu Anadolu Lisesi:	81.25	86.27	74.46	77.77	80.85	80.12
Ankara Anadolu Lisesi:	78.80	79.89	75.60	78.14	74.83	77.45
İzmir Bornova Anadolu Lisesi:	74.87	79.47	67.64	76.25	76.45	74.93
Antalya Anadolu Lisesi:	76.53	80.67	75.60	68.08	70.19	74.21
Bursa Anadolu Lisesi:	75.95	82.51	70.61	73.20	65.12	73.48
Ankara Atatürk Anadolu Lisesi:	74.66	79.89	70.54	74.22	65.94	73.05
Konya Anadolu Lisesi:	67.79	79.51	74.07	70.09	72.44	72.78
Eskişehir Anadolu Lisesi:	82.50	74.40	72.35	67.85	66.66	72.75
Nişantaşı Anadolu Lisesi:	72.72	73.04	74.46	61.63	74.28	71.23
Kadıköy Anadolu Lisesi:	72.20	72.28	70.98	67.70	71.42	70.92
Elazığ Anadolu Lisesi:	69.49	78.43	64.77	66.66	71.69	70.21
Samsun Anadolu Lisesi:	78.70	78.26	72.30	61.48	59.13	69.97
Isparta Anadolu Lisesi:	82.92	79.53	81.70	88.17	7.45	67.95
İstanbul Galatasaray Lisesi:	73.48	74.55	70.65	47.08	50.67	63.27
Gaziantep Anadolu Lisesi:	69.04	69.04	56.07	56.09	64.05	62.86
Kocaeli Anadolu Lisesi:	68.23	44.44	64.04	64.17	67.20	61.62
Edirne Anadolu Lisesi:	60.00	67.92	63.41	58.51	55.38	61.04
Zonguldak Ereğli Anadolu Lisesi:	60.00	67.03	45.75	59.16	50.69	56.53

NOT: Bu sıralama 1989 yılı yüzdeleri ve genel ortalamalar dikkate alınarak yapılmıştır. 1991 yılından itibaren mezun vermeye başlayan Anadolu liseleri genel ortalamaları düşük olacağından sıralamaya alınmamıştır. Liselerin başarı yüzdeleri %60'ın altında olan liseler sıralamaya alınmamıştır. OSS VE ÖYS sonucunda bir yükseköğretim programına yerleşenlerin toplam yüzdesi alınarak sıralama yapılmıştır.

Çizelge 3:1089-1993 özel Türk ve Yabancı Liselerin Yüzdelerine Göre Sıralanması

	1989	1990	1991	1992	1993	ORT
Özel Üsküdar Amerikan Lisesi:	94.59	93.02	93.59	93.33	92.75	93.46
Özel İzmir Amerikan Lisesi:	87.93	95.61	88.98	88.18	94.00	90.94
Özel Sankt George Avusturya Lisesi:	91.89	91.58	84.28	85.96	82.81	87.30
Özel Nötre Dame De Sion Fransız Kız Lisesi:	89.47	89.64	82.14	89.88	65.43	83.30
Özel Alman Lisesi:	82.07	81.89	84.61	84.90	78.82	82.46
Özel İst. Amerikan Robert Lisesi:	83.22	81.12	80.30	80.45	83.82	81.78
Fevziye Mektepler Vakfı özel Işık Lisesi:	75.78	74.67	74.77	77.16	82.76	77.03
AÖD Tevfik Ankara özel Tevfik Fikret Lisesi:	77.41	72.80	79.67	80.37	72.95	76.64
TED Ank. Koleji Vakfı Özel Lisesi:	75.90	75.44	76.94	72.89	71.56	74.55
Özel Doğuş Lisesi:	78.33	77.19	78.57	63.93	72.86	74.17
Özel Saint Benoit Fransız Lisesi:	79.53	76.23	74.28	68.05	68.03	73.22
Özel Tarsus Amerikan Lisesi:	71.55	73.01	73.35	74.55	66.18	71.73
Özel Saint Joseph Fransız Erkek Lisesi:	70.51	68.73	67.57	72.09	69.74	69.73
Özel Tarhan Lisesi:	71.25	69.01	56.60	71.70	60.87	65.89
Özel Saint Michel Fransız Lisesi:	68.29	69.43	65.43	64.37	60.27	65.56
Özel Dost Lisesi:	63.75	61.28	71.35	44.83		60.30
Özel Yükseliş Lisesi:	70.94	66.96	51.22	42.00	39.92	54.21

NOT: Bu sıralama 1989 yılı yüzdeleri ve genel ortalama dikkate alınarak yapılmıştır. ÖSS ve ÖYS sonucu bir yükseköğretim programına yerleşenlerin toplam yüzdesi alınarak sıralama yapılmıştır.

Cizelge 4. 1989-1993 Resmî Liselerin Yüzdelerine Göre Sıralanması

	1989	1990	1991	1992	1993	ORT
İzmir Atatürk Lisesi:	56.29	58.16	52.68	49.77	63.48	56.08
İzmit Teknik Lisesi:	58.23	58.82	50.47	32.83	~71.93	54.46
İstanbul Maçka Teknik Lisesi:	53.70	53.57	53.15	43.20	35.36	47.80
İzmir Çınarlı Teknik Lisesi:	55.68	48.00	44.06	37.30	39.27	44.86
Eskişehir Atatürk Lisesi:	42.34	44.60	40.64	37.17	33.75	39.70
Nişantaşı Kız Lisesi:	42.37	47.17	43.45	38.83	25.18	39.40
İzmir Kız Lisesi:	47.57	41.62	32.49	36.28	34.20	38.43
Afyon Lisesi:	50.22	35.12	36.73	29.77	30.08	36.38
Kadıköy Kız Lisesi:	41.32	39.85	41.31	36.94	21.34	36.15
Ankara Lisesi:	47.48	35.57	42.30	32.11	22.71	36.03
Ankara Bahçelievler Deneme L.:	39.66	44.58	37.72	31.19	23.02	35.23
Kastamonu Abdurrahmanpaşa L.:	42.62	39.17	33.18	30.87	28.31	34.83
Ankara İmam Hatip Lisesi:	51.96	27.15	34.60	36.97	21.50	34.44
Eskişehir Cumhuriyet Lisesi:	40.12	38.61	35.80	31.00	21.91	33.49
Bursa Kız Lisesi:	38.65	38.00	33.33	28.61	26.99	33.12
Ankara Ayrancı Lisesi:	41.55	32.92	36.96	25.65	28.04	33.02
Tire Ş.Alb. İhsan Karaoğlanoğlu L.:	50.89	36.70	24.30	28.91	23.43	32.84
Nazilli Lisesi:	39.50	30.70	29.67	28.81	28.83	31.50
Denizli Lisesi:	37.23	32.42	31.51	30.02	26.16	31.47
Aydın Lisesi:	38.63	33.95	28.64	26.24	24.77	30.45

NOT: Bu sıralama 1989 yılı yüzdeleri ve genel ortalama dikkate alınarak yapılmıştır. ÖSS ve ÖYS sonucu bir yükseköğretim programına yerleşenlerin toplam yüzdesi alınarak sıralama yapılmıştır. %35 başarı ortalaması altına düşen liseler sıralamaya alınmamıştır.

Cizelge 5: 1989-1993 Fen Liselerinin Yüzdelerine Göre Sıralanması

	1989	1990	1991	1992	1993	ORT
İzmir Fen Lisesi:	96.67	96.77	97.67	98.76	94.44	96.86
Ankara Fen Lisesi:	94.87	96.70	92.10	100	84.06	93.55
İstanbul Atatürk Fen Lisesi:	94.32	95.60	89.16	86.75	83.08	89.78
Kayseri Fen Lisesi:	96.15	88.23	91.80	79.63	67.24	84.61
Gaziantep Fen Lisesi:	87.75	95.65	80.70	67.39	69.64	80.23
Malatya Fen Lisesi:	72.27	69.23	88.00	88.09	69.81	77.48
Adana Fen Lisesi:	-----	75.00	78.33	75.44	63.46	73.06
Özel Yamanlar Fen Lisesi:	-----	-----	93.18	95.83	87.32	92.11
Özel Üsküdar Fen Lisesi:	-----	-----	87.10	93.33	93.10	91.18
Özel Türk Fen Lisesi:	-----	-----	92.68	95.12	78.43	88.74
Özel Yüce Fen Lisesi:	-----	-----	72.73	64.61	85.51	74.28
Konya Fen Lisesi:	-----	-----	-----	97.28	94.23	95.75
Erzurum Fen Lisesi:	-----	-----	-----	84.61	84.31	84.46
Eskişehir Fatih Fen Lisesi:	-----	-----	-----	84.74	78.18	81.46
Trabzon Yomra Fen Lisesi:	-----	-----	-----	85.71	75.71	80.71
Ali Osman Sönmez Fen Lisesi:	-----	-----	-----	84.44	71.74	78.09

NOT: Bu sıralama 1989 yılı yüzdeleri ve genel ortalama dikkate alınarak yapılmıştır. ÖSS 'e ÖYS sonucu bir yükseköğretim programına yerleşenlerin toplam yüzdesi alınarak sıralama yapılmıştır.%35 başarı ortalaması altına düşen liseler sıralamaya alınmamıştır.

Çizelge 6:**1989-1993 Yılları Arasında Başarı Ortalamalarına Göre Tüm Liselerin Sıralanması**

1. izmir Fen Lisesi	96.86
2. Ankara Fen Lisesi	93.55
3. Özel Üsküdar Amerikan Lisesi	93.46
4. Özel İzmir Amerikan Lisesi	90.94
5. İstanbul Atatürk Fen Lisesi	89.78
6. Özel Sanat George Avusturya Lisesi	87.30
7. Kayseri Fen Lisesi	84.61
8. Özel Nötre Dame De Sion Fransız Kız Lisesi	83.31
9. Özel Alman Lisesi	82.46
10. Özel İst. Amerikan Robert Lisesi	81.74
11. İstanbul Lisesi	81.31
12. Gaziantep Fen Lisesi	80.23
13. Beyoğlu Anadolu Lisesi	80.12
14. Malatya Fen Lisesi	77-48
15. Ankara Anadolu Lisesi	77.45
16. Fevziye Mektepler Vakfı özel Işık Lisesi	77.03
17. AÖD Tevfik Ankara özel Tevfik Fikret Lisesi	76.64
18. İzmir Bornova Anadolu Lisesi	74.93
19. TED Ankara Koleji Vakfı özel Lisesi	74.57
20. Antalya Anadolu Lisesi	74.21
21. Özel Doğuş Lisesi	74.17
22. Bursa Anadolu Lisesi	73.48
23. Özel Saint Benoit Fransız Lisesi	73.22
24. Ankara Atatürk Anadolu Lisesi	73.05
25. Konya Anadolu Lisesi	72.78
26. Eskişehir Anadolu Lisesi	72.75
27. Özel Tarsus Amerikan Lisesi	71.73
28. Nişantaşı Anadolu Lisesi	71.23
29. Kadıköy Anadolu Lisesi	70.92
30. Elazığ Anadolu Lisesi:.....	70.21
31. Samsun Anadolu Lisesi:	69.97
32. Özel Saint Joseph Fransız Lisesi:.....	69.73
33. Isparta Anadolu Lisesi:	67.95
34. Özel Tarhan Lisesi:.....	65.89
35. Özel Saint Michael Fransız Lisesi:	65.56
36. İstanbul Galatasaray Lisesi:	63.27
37. Gaziantep Anadolu Lisesi:.....	62.86
38. Kocaeli Anadolu Lisesi:	61.62
39. Edirne Anadolu Lisesi:	61.04
40. Özel Dost Lisesi:	60.30
41. Zonguldak Ereğli Anadolu Lisesi:	56.53
42. İzmir Atatürk Lisesi:.....	56.08
43. İzmit Teknik Lisesi:.....	54.46
44. Özel Yükseliş Lisesi:	54.21
45. İstanbul Maçka Teknik Lisesi:.....	47.80
46. İzmir Çınarlı Teknik Lisesi:.....	44.86
47. Eskişehir Atatürk Lisesi:.....	39.70
48. Nişantaşı Kız Lisesi:	39.40
49. İzmir Kız Lisesi:	38.43
50. Afyon Lisesi:	36.38
51. Kadıköy Kız Lisesi:	36.15
52. Ankara Lisesi:.....	36.03
53. Ankara Bahçelievler Deneme L.	35.23
54. Kastamonu Abdurrahmanpaşa L:.....	34.83
55. Ankara İmam Hatip Lisesi:	34.44
56. Eskişehir Cumhuriyet Lisesi:.....	33.49
57. Bursa Kız Lisesi:	33.12
58. Ankara Ayrancı Lisesi:	33.02
59. Tire Ş.Alb. İhsan Karaoğlanoğlu L.	32.84
60. Nazilli Lisesi:.....	31.50
61. Denizli Lisesi:.....	31.47
62. Aydın Lisesi:.....	30.45
63. Ankara Kurtuluş Lisesi	28.65

Çizelge 7:

1989–1993 YILLARI ARASINDA ÖSSVE ÖYS GENEL DEĞERLENDİRMESİ

GENEL LİSELER GRUBU

	1989	1990	1991	1992	1993	ORT
FEN LİSELERİ	91.73	91.07	84.96	82.42	76.49	85.33
ANADOLU LİSELERİ	68.12	71.37	67.45	65.18	64.89	67.40
ÖZEL YABANCI LİSELER	80.10	78.92	36.25	37.88	48.38	56.31
ÖZEL TÜRK LİSELERİ	50.39	54.06	57.78	58.36	60.90	56.30
RESMİ AKŞAM LİSELERİ	25.46	21.82	22.85	36.07	49.25	31.09
RESMİ LİSELER	22.37	21.59	20.39	19.24	28.11	22.44

MESLEK LİSELERİ GRUBU

ZİRAAT TEKNİK LİSELERİ	81.25	81.82	72.73	71.43	88.00	79.05
TEKNİK LİSELER	43.85	39.71	36.74	32.79	36.10	37.85
ÖĞRETMEN LİSELERİ	72.68	35.31	25.39	19.83	21.47	34.94
İMAM HATİP LİSELERİ	20.67	20.73	20.21	21.23	30.33	22.63
ENDÜSTRİ MESLEK LİSELERİ	13.62	11.16	10.85	11.21	15.65	12.50

Çizelge 8:

Lise Gruplarının Yıllar İtibariyle Genel Ortalamaları

• Anadolu Liselerinin Yıllar İtibariyle Genel Ortalamaları

1989 : 73.76
1990 :
75.37
1991:
69.88
1992 : 67.87
1993 : 64.62

• Özel Türk ve Yabancı Liselerin Yıllar İtibariyle Genel Ortalamaları

1989 : 78.38
1990 : 77.51
1991 : 75.51
1992 : 73.80
1993 : 72.67

• Resmi Liseler Yıllar İtibariyle Genel Ortalamaları

1989 : 45.51
1990 : 40.33
1991 : 37.67
1992 : 33.35
1993 : 30.82

• Fen Liseleri Yıllar İtibariyle Genel Ortalamaları

1989 : 90.34
1990 : 87.45
1991 : 87.59
1992 : 86.36
1993 : 80.01

Çizelge 9:

Lise Gruplarının Yıllar İtibariyle Genel Ortalamaları

- Fen Liseleri: 85.15
- Özel Türk ve Yabancı Liseler 75.57
- Anadolu Liseleri: 70.30
- Resmi Liseler: 37.54

10. Genel Yorum

1989–1993 yılları arasında Anadolu Liselerinin yüzdeleri sıralamasına göre genel ortalama ele alınırsa en başarılı lise İstanbul Lisesi olarak görülmektedir.

1989–1993 yılları arasında özel Türk ve Yabancı Liselerin yüzdeleri sıralamasına göre genel ortalama ele alınırsa en başarılı lise özel Üsküdar Amerikan Lisesi olarak görülmektedir.

1989–1993 yılları arasında Resmi Liselerin yüzdeleri sıralamasına göre genel ortalama ele alınırsa en başarılı lise İzmir Atatürk Lisesi olarak görülmektedir.

1989–1993 yılları arasında Fen Liselerinin yüzdeleri sıralamasına göre genel ortalama ele alınırsa en başarılı lise İzmir Fen Lisesi olarak görülmektedir.

Tüm lise grupları içinde de en başarılı lise grubu olarak Fen Liseleri görülmektedir.

KAYNAKLAR

- ATABEK, E. " iyi Bir Eğitim Derken ". **Cumhuriyet**, 3 Haziran 1996, s.4.
- BALCI, A. " Etkili Okul ve Türkiye'de Uygulanabilirliği Yeni Türkiye, Ocak-Şubat 1996, Yıl:2, Sayı:7, s.126-140.
- BALCI, A. " Etkili Okul ". Eğitim ve Bilim, Ekim 1988/70, s.21-30.
- BALOĞLU, Z. Türkiye'de Eğitim", Sorunlar ve Değişime Yapısal Uyum önerileri,**
TÜSİAD, 2.Baskı 1990.
- BINBAŞIOĞLU, C., "Etkili Okul Kavramı ve Buna Etki Eden Etkenler". ,
BINBAŞIOĞLU, C. **Okullarda Öğretim Sorunları**, (Eğitim-Der Yayınları: 5), Ankara 1995, s.97-111.
- HESAPÇIOĞLU, M. " Etkin Okul Araştırmaları Kültür Koleji (Ed.), **Eğitimde Nitelik Geliştirme. Eğitimde Arayışlar 1. Sempozyum Bildiri Metinleri**, İstanbul 1991, s.238-243.
- ÖSYM, "Orta öğretim Kurumlarına Göre 1989 öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Sonuçları", ÖSYM Yayınları, Ankara, 1989.
- ÖSYM, "Orta öğretim Kurumlarına Göre 1990 öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Sonuçları", ÖSYM Yayınları, Ankara, 1990-5.
- ÖSYM, "Orta öğretim Kurumlarına Göre 1991 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Sonuçları", ÖSYM Yayınları, Ankara, 1991-6.
- ÖSYM, "Orta Öğretim Kurumlarına Göre 1992 öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Sonuçları", ÖSYM Yayınları, Ankara, 1992-10.
- ÖSYM, "Orta öğretim Kurumlarına Göre 1993 öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Sonuçları", ÖSYM Yayınları, Ankara, 1993-2.
- STEFFENS, U., T. BARGEL, **Erkundungen zur Qualitaed voSchule**, Luchterhand, Neuwied 1993.
- T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI Araştırma, Planlama ve Koordinasyon **Kurulu** Başkanlığı, **Milli Eğitim ile İlgili Bilgiler**, Ankara 1996.
- TÜSİAD, Türkiye'de ve Dünyada Yükseköğretim Bilim ve Teknoloji**, No:TÜSİAD- T/94,6-167, Haziran 1994.